

ИЗВЕШТАЈ О ОБАВЉЕНОМ ЈАВНОМ УВИДУ,
ЈАВНОЈ РАСПРАВИ И ЈАВНОЈ ПРЕЗЕНТАЦИЈИ НАЦРТА УРЕДБЕ О
ПРОГЛАШЕЊУ И СТУДИЈЕ ЗАШТИТЕ СПОМЕНИКА ПРИРОДЕ
„КАЛЕМЕГДАНСКИ РТ”

I УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Споменик природе „Калемегдански рт” налази се јужно од ушћа Саве у Дунав, на подручју града Београда, између Горњег и Доњег града Београдске тврђаве на Калемегдану. Заштићено подручје налази се на катастарској парцели 67/2 КО Стари Град, површине 14 ha 07 a 18 m², која је у потпуности у власништву државе.

На подручју СП „Калемегдански рт” утврђени су режими заштите II (другог) и III (трећег) степена.

Према Правилнику о критеријумима вредновања и поступку категоризације заштићених подручја („Службени гласник РС”, број 97/15) СП „Калемегдански рт” сврстава се у I категорију – међународног, националног, односно изузетног значаја.

Границама споменика природе обухваћена је јединствена природна реткост геолошког карактера на тлу Србије – профил морског спруда из најстаријег стадијума у историји некадашњег Панонског мора. СП „Калемегдански рт” први пут је заштићен 1968. године „Решењем о стављању под заштиту државе локалитета на коме се налази морски неогени спруд-профил испод споменика Победнику на Калемегдану” (површине око 500 m²), да би 1978. године била ревизија заштите са редукованом површином (свега 60 m²). Након доношења Закона о заштити природе 2009. године, који је дефинисао шта природно добро мора да има и која је процедура за проглашење заштићеног подручја, и његове ревизије, први пут је урађена студија, којом је дефинисан назив, површина, границе и описане су најважније карактеристике природног добра. Студију заштите са картографском документацијом Споменика природе „Калемегдански рт” израдио је Завод за заштиту природе, на основу овлашћења у складу са чл. 102. и 103. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, број 36/09, 88/10, 91/10 -испр., 14/16 и 95/18 – др. закон).

У складу са чланом 43. Закона о заштити природе стручна основа - студија о заштити са картографском документацијом и нацрт акта о проглашењу заштићеног подручја били су изложени на јавном увиду у периоду од 18. октобра до 6. новембра 2019. године у просторијама Министарства заштите животне средине и Завода за заштиту природе Србије.

Законом о заштити природе активности везане за спровођење јавног увида поверене су Министарству заштите животне средине као предлагачу акта.

II ПОСТУПАК ОБАВЉАЊА ЈАВНОГ УВИДА, ЈАВНЕ РАСПРАВЕ И ЈАВНЕ ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ

Јавни увид у Нацрт уредбе о проглашењу и студији заштите Споменик природе „Калемегдански рт” одржан је у трајању од 20 дана, од 18. октобра до 6. новембра 2019. године у просторијама Министарства заштите животне средине и Завода за заштиту природе (јавни оглас је објављен 17.октобра 2019. године у листу „Политика”). Све ближе информације о месту излагања, као и потребна објашњења, могла су се добити у службама Министарства заштите животне средине и Завода за заштиту природе.

Физичка и правна лица могу у току трајања јавног увида, закључно са 6. новембром 2019. године, доставити у писаној форми примедбе на документа о заштити

Министарству заштите животне средине, поштом или на писарницу, са назнаком „СП „Калемегдански рт” – Јавна расправа о заштити”.

Јавна расправа и јавна презентација одржани су 15.11.2019. године, са почетком у 10⁰⁰ часова у просторијама Градске управе Града Београда, Краљице Марије бр.1, Велика сала, 20. спрат. Јавној расправи присуствовали су:

- испред Министарства заштите животне средине: Лидија Стевановић, шеф Одсека за заштићена подручја; Малиша Младеновић, руководилац Групе за геодиверзитет и предео и Весна Трипковић Бољанић, Одсек за заштићена подручја,
- испред Завода за заштиту природе Србије Ерна Шеховац, аутор Студије заштите,
- испред Јавног предузећа „Београдска тврђава” Душка Павловић,
- испред Секретаријата за заштиту животне средине: Марина Пајкић и Маја Јовановић,
- испред Јавног предузећа „Србијашуме” Гордана Јанчић,
- и Милица Станојковић - „Вечерње новости”.

III ПРИМЕДБЕ НА НАЦРТ УРЕДБЕ О ПРОГЛАШЕЊУ И СТУДИЈИ ЗАШТИТЕ СПОМЕНИКА ПРИРОДЕ „КАЛЕМЕГДАНСКИ РТ”

Јавну расправу је отворила Лидија Стевановић која је поздрављајући све присутне, истакла да је обавештење о јавном увиду и јавној расправи било постављено на сајту министарства и у дневном листу „Политика” од 17. октобра 2019. године, као и да је јавни увид трајао од 18. октобра до 6. новембра 2019. године.

Студију заштите Споменика природе „Калемегдански рт” презентовала је Ерна Шеховац из Завода за заштиту природе Србије. Истакла је да је Студија заштите урађена у складу са Законом о заштити природе и резултатима извршених истраживања. Посебно је напоменула да је први акт о заштити који се директно односио на природно добро 1968. године. Решење о стављању под заштиту државе локалитета на коме се налази морски неогени спруд – профил испод споменика Победнику на Калемегдану, донео је Савет за образовање и културу Скупштине општине Стари град, а на основу предлога тадашњег завода – Републичког завода за заштиту природе. Граница природног добра као и површина под заштитом описно су дати, а процењено је да површина на којој се налази природно добро износи око 500 m². Поред ове површине предложена је и заштитна зона која је требало да ужива исту заштиту као и сам природни споменик. Решењем је била утврђена обавеза дефинисања тачне површине и границе заштићеног подручја, обележавања заштићеног природног добра, извођења конзерваторских као и других радова уз обавезно претходно прибављено мишљења Завода и могућност забране спровођења одговарајућих активности и радова. Друго решење о заштити донео је општински комитет за комунално-стамбене и грађевинске послове општине Стари град, 1980. године, а без претходно прибављеног мишљења или сагласности Завода. Заштитом је обухваћена површина од само 60 m², 1968. године. Како је природно добро задржало својства која га сврставају у природна добра која испуњавају услове за заштиту, након извршене ревизије припремљена је студија, 2015. године, којом је дефинисана већа површина за заштиту, односно површина од 14 ha 07 ar 18 m² као и сви други елементи у складу са променама у законској регулативи, која је основа за продужетак заштите односно доношење новог Акта о заштити природног добра.

Након доношења Закона о заштити природе 2009. године, који је дефинисао потребне услове за заштиту као и процедуру проглашења заштићеног подручја, урађена је ревизија студије, којом је дефинисан назив, површина, границе и описане су најважније карактеристике природног добра. Споменик природе „Калемегдански рт”

према законодавству Републике Србије припада категорији од изузетног значаја - I категорији, површине 14 ha 07 a 18 m² и обухвата катастарску парцелу 67/2, која припада КО Стари Град. Налази се на северним падинама Калемегданског рта, јужно од ушћа Саве у Дунав и представља отворени геолошки профил испод Споменика победнику. На заштићеном подручју успостављени су други и трећи степен заштите, при чему је Ерна Шеховац појаснила да простор који је стављен у режим другог степена, према свом значају заслужује да се налази у режиму заштите првог степена, али с обзиром да је СП део културног споменика и археолошког налазишта, које до краја није истражено, такав строги режим заштите онемогућио би даље археолошке радове, који су планирани на том подручју. Други степен заштите обухвата површину од 3 ha 42 a (24, 33 %), а 10 ha 64 a је у режиму трећег степена заштите. Калемегдански рт је изузетан профил, који раздваја Доњи и Горњи град, кога чине спрудни и супспрудни кречњаци и пескови, стварани током средњег миоцена и део је великог спруда, који се протеже од Ташмајдана до Калемегдана, и на том месту избија на површину. Фације пескова припадају групи раковичких пескова, у којима је откривено око 70 врста фосилних остатака. У кречњацима такође има фосилних остатака. На подручју Споменика природе постоје два извора су каптирана, Један одкаптиран их сесврстава у групу хидротермалних вода.

Лидија Стевановић је присутне информисала да је предлог за управљача био да то буде ЈП „Градско зеленило”, да је у поступку јавног увида у министарству обављен један јавни увид од страна ЈП „Београдска тврђава”, као и да су пристигле две сугестије од стране ЈП „Београдска тврђава” и Секретаријата за комуналне и стамбене послове града Београда да се још једном размотри предлог управљача. У складу са тим сугестијама, у министарству је одржан састанак 6. новембра 2019. године, на коме су се представници министарства, ЈП „Градско зеленило”, ЈП „Београдска тврђава” и Завода за заштиту природе Србије усагласили да предлог управљача буде ЈП „Београдска тврђава”.

Маја Јовановић из Секретаријата за животну средину поставила је питања у вези са начинима финансирања ЗП. Лидија Стевановић објаснила је начин финансирања дефинисан чланом 69. Закона о заштити природе, а који подразумевају финансирање из сопствених средстава, из накнада за коришћење заштићеног подручја, као и суфинансирање из буџета Републике Србије, путем субвенција на основу годишњег Програма управљања, али да је пожељно и финансирање из буџета локалне самоуправе, тј. града, у складу са њиховим могућностима. Услов за добијање субвенција, како је објаснила, је израда Програма управљања за наредну годину и добијање сагласности на исти од стране министарства, и по позиву министарства, слање Захтева за субвенције од стране управљача. Посебно је наглашено да се чл. 8.-12. предметне уредбе утврђују основна овлашћења и обавезе управљача. Навела је, такође, и Правилник о условима које мора да испуњава управљач, што подразумева организовање стручног кадра, чуварске службе и израду Правилника о унутрашњем реду и чуварској служби.

Душка Павловић из ЈП „Београдска тврђава” захвалила је на сарадњи са министарством и изразила наду да ће се сарадња наставити, те да ће министарство помоћи њима, као што помаже и другим управљачима у поступку управљања, а да ће се ЈП „Београдска тврђава” трудити да ради у складу са важећим прописима.

Марина Пајкић из Секретаријата за заштиту животне средине имала је недоумицу везано за проглашење заштићеног подручја од стране локалне самоуправе. Том приликом дато је појашњење и образложен поступак проглашења заштићеног подручја на локалном нивоу, посебно уколико ЗП обухвата подручје у државној својини, у складу са Законом.

Милицу Станојковић из листа „Вечерње новости” занимало је да ли се у обухвату заштићеног подручје налази и подручје планирано за градњу гондоле, на шта је Ерна

Шеховац одговорила да се споменик природе налази југозападније и да се подручја не додирују.